

Objavljena doktorska disertacija krčkog biskupa Ivice Petanjka u prijevodu na hrvatski jezik: *Mihael Anđeo Božidarević iz Dubrovnika, OFM Cap. (1653. – 1729.). Propovjednik, diplomat, poglavar i duhovni vođa*, Zagreb: Kršćanska sadašnjost (Analecta Croatica Christiana, sv. 54), 2021., 428 str.

Mihael Anđeo Božidarević, član Manje braće kapucina rodom iz Dubrovnika, u kratkim je crtama opisan u naslovu djela. Pri čitanju ove knjige otvara se širok prostor uvida u europsku društvenu, vjersku i političku stvarnost na prijelazu iz 17. u 18. stoljeće. Božidarević je kao obrazovani član Reda franjevac kapucina obavljao vrlo visoke službe u svome redu te na taj način obišao trideset i četiri kapucinske provincije u Europi u razdoblju katoličke obnove. Njegova iznimna osobnost i duhovni profil svrstali su ga u rang visokih europskih diplomata te je u papinskoj službi posredovao u mnogim vjerskim, a samim time političkim i društvenim pitanjima u Europi s kraja 17. i početka 18. stoljeća. Božidarević je za života bio toliko poznata i cijenjena osoba da je njegov suvremenik dominikanac Serafin Marija Crijević, dubrovački povjesničar, polihistor, pisac i arhivist, još za njegova života napisao njegov životopis, koji se čuva u Državnom arhivu u Dubrovniku. To je djelo sustavan znanstveni prikaz koji pokazuje da je kapucin Mihael Anđeo Božidarević bio crkvena osoba čija djelatnost nije bila usko povezana samo s njegovom pripadnošću kapucinskom redu, gdje se profilirao kao vrstan propovjednik i duhovnik, nego je kao visokoobrazovana osoba bio vrstan

diplomat i organizator koji se utkao u političku, društvenu i vjersku povijest Europe u vremenu vrhunca katoličke obnove. Knjiga Ivice Petanjka *Mihael Anđeo Božidarević iz Dubrovnika, OFM Cap. (1653. – 1729.). Propovjednik, diplomat, poglavar i duhovni vođa* biografski je znanstveni rad o životu i djelovanju franjevca kapucina Mihaela Anđela Božidarevića ili Mihaela Anđela iz Dubrovnika.

Djelo je uglavnom utemeljeno na vrlo bogatoj arhivskoj građi koja se čuva u arhivima u Italiji, Vatikanu, Njemačkoj, Austriji i Hrvatskoj, a zatim na objavljenim izvorima te znanstvenim studijama na nekoliko stranih jezika. U znanstvenom i stručnom pogledu ovo je izniman rad po bogatstvu izvora i njihovoj provenijenciji, a tematski je relevantan jer temeljito i kvalitetno obrađuje te predstavlja zaboravljeno ime hrvatske povijesti od europskog značenja. Zbog širine Božidarevićevega djelovanja knjiga je prilog znanstvenom pristupu europskom prostoru i hrvatskoj stvarnosti u tom političkom, društvenom i vjerskom sklopu u vremenu snažne katoličke obnove, procvata crkvenog života i oblikovanja moderne europske povijesti. Božidarević živi i djeluje u baroknom razdoblju Katoličke crkve, počecima oblikovanja modernih europskih nacija, procvatu barokne duhovnosti i obnovi skolastičke misli posttridentskog razdoblja, razvoju modernoga visokog školstva i moderne europske diplomacije. Mihael Anđeo Božidarević aktivni je dionik svoga vremena uklopljen u spomenute procese, Hrvat rodom iz Dubrovnika koji je sebe i povijest svoga naroda upisao u sva ključna strujanja svoga vremena. Ovime će to djelo svakako biti relevantan izvor za daljnje proučavanje svih spomenutih procesa, ali i osoba iz hrvatskih zemalja koje su aktivno sudjelovale u kreiranju moderne europske povijesti.

Božidarević se svrstava u niz iznimnih ljudi koji su u stoljećima hrvatske teritorijalne podijeljenosti i različitih političkih sustava vlasti povezivali hrvatske krajeve sa zapadnoeuropskim civilizacijskim krugom. Upravo ovakvi primjeri pokazuju da stoljetna pripadnost hrvatskih zemalja kulturološkom krugu europskog zapada nije bila prekinuta ni u spomenutim povijesnim okolnostima. Mihael Anđeo Božidarević nije samo osoba obilježena svojim podrijetlom i etničkom pripadnošću, on je i osoba koja svojim radom i životom obilježava razdoblje opće europske povijesti u mnogim njezinim segmentima, ostavljajući trajan trag u

povijesti Crkve, svoga naroda, ali svojom širokom djelatnošću i mnogih naroda, uglavnom katoličke Europe u razdoblju visokog baroka na vrhuncu katoličke obnove. Najbolje o tome svjedoči brojna arhivska građa iz više kapitalnih europskih arhiva.

Knjiga Ivice Petanjka velik je doprinos hrvatskoj povijesti, kulturi, identitetu te će svakako pridonijeti svijesti o njezinoj kulturološkoj pripadnosti i pojačati osjećaj za istraživanje i proučavanje osoba iz svih krajeva naše domovine koji su oblikovali europsku povijest, kulturu, politiku i društvo. Božidarevićev bogati životopis pokazuje da se radilo o osobi iznimnih intelektualnih kvaliteta, snažnog duhovnog profila, vještog diplomata i organizatora. Ovo je djelo prvenstveno biografskog karaktera, ali zbog širine djelovanja Mihaela Anđela Božidarevića ono zahvaća mnoge segmente europske povijesti s kraja 17. i početka 18. stoljeća. Božidarevićeva svijest o pripadnosti hrvatskom narodu i njegove službe u kapucinskom redu i Crkvi učinili su ga sponom hrvatskih zemalja i zapadnoeuropskog kulturnog kruga. Aktivno utkan u vjerska, društvena i politička događanja svoga vremena, Božidarević je na znanstveni način predstavljen kao izgrađena osobnost koja sudjeluje te oblikuje vrijeme i prostor svoga života i rada. Brojni arhivski izvori različite provenijencije iznimno su bogatstvo ovoga djela. Kvalitetno obrađeni, metodološki znanstveno utemeljeni i historiografski dobro predstavljeni vrijedan su doprinos poznavanju građe o Božidarevićevu životu. Osobito su važni za hrvatsku znanost koja se upoznaje s arhivskom građom od velike važnosti za hrvatsku povijest, oblikovanje nacionalnog identiteta te povezanosti s europskim crkvenim, političkim i kulturnim institucijama.

Daniel PATAFTA